

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 101 76 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331 Fax : 210-2124524

Αθήνα 7/12/2018
Αριθμ. Πρωτ.: 944/142077

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΘΕΜΑ: «Στήριξη του αγροδιατροφικού κλάδου»

ΣΧΕΤ: **Η Ερώτηση 2583/17-10-2018**

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση, που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Θ. Καράογλου**, για τα θέματα της αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Η στρατηγική προώθησης της επιχειρηματικότητας και απασχόλησης μέσα από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020 αποτυπώνεται στους στρατηγικούς του στόχους και στις επιχειρησιακές του προτεραιότητες.

Ειδικότερα, οι στρατηγικοί στόχοι του ΠΑΑ είναι:

- η μετάβαση της ελληνικής αγροτικής οικονομίας σε ένα ισχυρό και βιώσιμο αγρο-διατροφικό μοντέλο και
- η συνολικότερη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών της χώρας, ώστε να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες για την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική αναβάθμιση της ελληνικής υπαίθρου.

Σημειώνεται ότι οι βασικές επιχειρησιακές προτεραιότητες του ΠΑΑ για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας εδράζουν σε μία ολιστική προσέγγιση της ανάπτυξης του αγροτικού χώρου, καθώς περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα από μέτρα και δράσεις τόσο για την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας αμιγώς στον πρωτογενή τομέα, όσο και συνολικά στους διαφορετικούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας των αγροτικών περιοχών.

Πρόκειται για μέτρα και δράσεις που στοχεύουν στην τόνωση της απασχόλησης, στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, στον συνεργατισμό και στη συλλογικότητα, για μέτρα και δράσεις που παρέχουν επενδυτικά κίνητρα, ενώ, ταυτόχρονα, αξιοποιούν νέα χρηματοδοτικά εργαλεία, καθώς και νέες δομές, μηχανισμούς και πρότυπα ανάπτυξης, όπως είναι η πολυλειτουργικότητα, η πράσινη οικονομία, η κοινωνική επιχειρηματικότητα, η συμβουλευτική υποστήριξη, η συνεργασία για την προώθηση της καινοτομίας, τη μεταφορά της γνώσης και την ενημέρωση, αλλά και οι δημόσιες επενδύσεις ως μέσο υποστήριξης της κοινωνικής και οικονομικής ένταξης ειδικών κατηγοριών πληθυσμού.

Ειδικότερα:

1. Η στήριξη της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα υλοποιείται στο ΠΑΑ αφενός μέσα από το μέτρο εκκίνησης επιχειρηματικής δραστηριότητας (δηλαδή το μέτρο των νέων γεωργών) και αφετέρου μέσα από τα επενδυτικά μέτρα για τον εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (δηλαδή τα Σχέδια Βελτίωσης), τη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων, καθώς και την ενθάρρυνση σύστασης συλλογικών παραγωγικών σχημάτων.

Το μέτρο των νέων γεωργών, μέσα από τις ευκαιρίες που παρέχει για απασχόληση στον πρωτογενή τομέα, συμβάλλει ουσιαστικά στην ηλικιακή αναδιάρθρωση του παραγωγικού του δυναμικού, στην αντιμετώπιση της ανεργίας, στη στήριξη ειδικών κατηγοριών του πληθυσμού, όπως άνεργοι, γυναίκες και νέοι, ενώ, ταυτόχρονα, συνεισφέρει στην κατεύθυνση άμβλυνσης του διαρθρωτικού προβλήματος της δημογραφικής σύνθεσης των αγροτικών περιοχών, καθώς και της γήρανσης του πληθυσμού τους, αφού ο πρωτογενής τομέας αποτελεί τη βασική οικονομική δραστηριότητα στις περιοχές αυτές. Το μέτρο προβλέπει τη δυνατότητα ενίσχυσης των νέων κάτω των 40 ετών, οι οποίοι αποφασίζουν να εγκατασταθούν ως νέοι γεωργοί και κτηνοτρόφοι στην ύπαιθρο. Μέσω του ΠΑΑ διατέθηκαν στις δύο προκηρύξεις του μέτρου των νέων γεωργών πάνω από 300 εκατ. € και εγκρίθηκαν περίπου 16.000 νέοι γεωργοί.

Επενδυτικές ευκαιρίες στον πρωτογενή τομέα παρέχονται μέσα από το μέτρο των Σχεδίων Βελτίωσης του ΠΑΑ, το οποίο παρέχει υψηλά ποσοστά επιχορήγησης που φτάνουν το 85%, για την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων εκσυγχρονισμού γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων. Στην πρόσφατη πρόσκληση του μέτρου, ύψους 316 εκατ. €, εκδηλώθηκε αυξημένο επενδυτικό ενδιαφέρον που υπερκάλυψε τρεις φορές το διατιθέμενο ποσό δημόσιας δαπάνης. Οι επενδύσεις μπορεί να φτάνουν τα 500 χιλ. € και η συμμετοχή αφορά σε αρχηγούς γεωργικών εκμεταλλεύσεων κατά κύριο επάγγελμα γεωργούς.

Αντίστοιχες επενδυτικές ευκαιρίες για φυσικά, νομικά πρόσωπα και συλλογικά σχήματα παρέχονται και στο μέτρο του ΠΑΑ που αφορά στην ενίσχυση επενδύσεων μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων. Το μέτρο της μεταποίησης για επενδύσεις πάνω από 600 χιλ. € υλοποιείται κεντρικά και στην προκήρυξή του, ύψους 150 εκατ. €, υπήρξε μεγάλο επενδυτικό ενδιαφέρον που υπερκάλυψε τέσσερις φορές το διατιθέμενο ποσό δημόσιας δαπάνης. Για επενδύσεις στη μεταποίηση κάτω των 600 χιλ. € οι πόροι και οι αρμοδιότητες προκήρυξης έχουν εκχωρηθεί στις Περιφέρειες και οι προκηρύξεις θα γίνουν στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα κυρίως μέσω των τοπικών προγραμμάτων LEADER από τις Αναπτυξιακές Εταιρίες ΟΤΑ κάθε Περιφέρειας. Οι επιλέξιμες επενδύσεις, πέραν από τους παραδοσιακούς κλάδους γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων, έχουν διευρυνθεί περαιτέρω σε κλάδους, όπως της ζυθοποιίας, αλευροποιίας, αιθέριων ελαίων, κοσμετολογίας και διατροφής, επεξεργασίας καπνού, παραγωγής προϊόντων θρέψης φυτών, παραγωγής αποσταγμάτων από οπωροκηπευτικά ή αμπελοοινικής προέλευσης κ.λπ., δημιουργώντας νέες προοπτικές ανάπτυξης, καθώς και ευκαιρίες απασχόλησης.

Σημαντικές επιχειρηματικές ευκαιρίες προσφέρει ο συνεργατισμός στον τομέα της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων για επενδύσεις από συλλογικά σχήματα. Ο συνεργατισμός αποτελεί βασικό μηχανισμό επαγγελματικής διεξόδου στον πρωτογενή τομέα και στις αγροτικές περιοχές και, ειδικά, στις ορεινές, νησιωτικές και μειονεκτικές, καθώς παρέχει τις οικονομικο-κοινωνικές προϋποθέσεις ομαλής πρόσβασης και ενσωμάτωσης των κατοίκων τους στην τοπική επιχειρηματικότητα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τομείς και εναλλακτικές δραστηριότητες που προσφέρονται για δραστηριοποίηση συλλογικών σχημάτων, όπως η μικρή μεταποίηση, η βιοτεχνία, η οικοτεχνία και ο αγροτουρισμός. Στην κατεύθυνση

προώθησης του συνεργατισμού στον πρωτογενή τομέα, το ΠΑΑ προβλέπει ειδικό μέτρο για την ενθάρρυνση της σύστασης και λειτουργίας συλλογικών σχημάτων, όπως ομάδων και οργανώσεων παραγωγών, προσφέροντας για μία πενταετία οικονομική ενίσχυση που μπορεί να φτάσει και τα 100 χιλ. € ανά έτος, ως ποσοστό επί του τζίρου τους για την κάλυψη των λειτουργικών τους δαπανών.

2. Η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, όμως, εκτός από κίνητρα επενδύσεων, προϋποθέτει και επένδυση στη γνώση, την εκπαίδευση, τη συνεργασία, τη δικτύωση και την καινοτομία. Στο ΠΑΑ 2014-2020 προωθούνται δράσεις μεταφοράς γνώσης και ενημέρωσης με στόχο την επαγγελματική κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείται στους τομείς της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και των τροφίμων σε αντικείμενα που σχετίζονται με την εφαρμογή νέων τεχνικών διαχείρισης πόρων (νερό, ενέργεια) και λιπασμάτων, την εγκατάσταση νέων ποικιλιών και καλλιεργειών, την υιοθέτηση νέων καλλιεργητικών πρακτικών, την αναδιάρθρωση και χρηματοοικονομική διαχείριση γεωργικών εκμεταλλεύσεων, την ολοκληρωμένη διαχείριση, την ενσωμάτωση ΑΠΕ, καθώς και νέων τεχνολογιών παραγωγής και εμπορίας, όπως η γεωργία ακριβείας, η βιοοικονομία, οι Τεχνολογίες Πληροφόρησης και Ενημέρωσης, η ψηφιακή επιχειρηματικότητα, το ηλεκτρονικό εμπόριο, η ψηφιακή διαχείριση πόρων κ.λπ.

Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι για τους νέους και τις νέες που εντάσσονται στο μέτρο των νέων γεωργών προβλέπεται υποχρεωτική αρχική επαγγελματική κατάρτιση 150 ωρών στον παραγωγικό κλάδο που έχουν επιλέξει, ώστε να αποκτήσουν τις απαραίτητες πρακτικές γνώσεις και δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν στην άσκηση της δραστηριότητάς τους. Στην τρέχουσα χρονική περίοδο έχουν καταρτιστεί, μέχρι στιγμής, πάνω από 12.000 νέοι γεωργοί με πόρους του ΠΑΑ που ανέρχονται σε 10 εκατ. €.

Επίσης, στο ΠΑΑ προβλέπεται η δημιουργία υποδομών παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών από γεωπόνους και κτηνιάτρους, προκειμένου να εξασφαλιστεί η απαραίτητη τεχνική και επιστημονική στήριξη των παραγωγών και κυρίως των νέων γεωργών και να ενισχυθεί κατ' επέκταση η ανταγωνιστικότητα του πρωτογενή τομέα. Στην κατεύθυνση της συμβουλευτικής υποστήριξης των παραγωγών συμβάλλουν και οι ειδικές δράσεις του ΠΑΑ, που ενθαρρύνουν τη συνεργασία και δικτύωση μεταξύ παραγωγών, ερευνητικών κέντρων, επιχειρήσεων και βιομηχανιών, μη κυβερνητικών οργανώσεων κ.λπ. για την προώθηση της καινοτομίας και τη σύνδεση της έρευνας με τη γεωργική πρακτική και τις επενδύσεις του πρωτογενή τομέα (μέτρο 16).

3. Νέες προοπτικές για την προώθηση της επιχειρηματικότητας δημιουργεί και η πολυλειτουργικότητα του αγροτικού χώρου, ως αναπτυξιακού οικονομικοκοινωνικού μοντέλου. Η πολυαπασχόληση και η διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας αποτελούν βασικές προτεραιότητες της πολιτικής της Ε.Ε. για την αγροτική ανάπτυξη και την απασχόληση στις αγροτικές περιοχές, ενώ ολοκληρωμένες πρωτοβουλίες, όπως αυτή του LEADER, έχουν ως βασικούς στόχους την καταπολέμηση της ανεργίας, την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, τη βελτίωση του εισοδήματος των αγροτικών νοικοκυριών και τη συνολικότερη βελτίωση μέσω ιδιωτικών και δημοσίων επενδύσεων του επιπέδου διαβίωσης στις αγροτικές περιοχές, ώστε να αυξηθεί η ελκυστικότητα της υπαίθρου και να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις παραμονής των νέων στον τόπο τους.

Σημαντικές, επίσης, ευκαιρίες ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας προσφέρει και η λεγόμενη πράσινη οικονομία, μέσα από τη συνεχώς αυξανόμενη ευαισθητοποίηση των καταναλωτών προϊόντων και υπηρεσιών για ποιότητα, ταυτότητα, ασφάλεια και σεβασμό στο περιβάλλον. Ανάλογες ευκαιρίες απασχόλησης προσφέρουν η αξιοποίηση των περιοχών χαρακτηρισμένων ως ιδιαίτερης φυσικής αξίας, των περιοχών Natura, καθώς και λοιπών περιοχών της υπαίθρου που μπορούν να λειτουργήσουν ως πόλοι πράσινης ανάπτυξης, η παραγωγή και πώληση

πιστοποιημένων ποιοτικών προϊόντων των προστατευμένων αυτών περιοχών, η παραγωγή και πώληση προϊόντων βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας, αλλά και η ανάπτυξη της οικοξενάγησης και του οικοτουρισμού.

Σημειώνεται ότι το ΠΑΑ παρέχει ενισχύσεις για την παραγωγή γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων με φιλοπεριβαλλοντικές καλλιεργητικές πρακτικές, καθώς και ενισχύσεις για την πιστοποίηση της ποιότητας, την προβολή και την προώθηση των πιστοποιημένων ποιοτικών γεωργικών προϊόντων. Ταυτόχρονα, τα τοπικά προγράμματα LEADER προσφέρουν επενδυτικές δυνατότητες σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όπως ο αγροτουρισμός, ο οικοτουρισμός, ο γαστρονομικός τουρισμός κ.λπ., συμβάλλοντας αποφασιστικά στην ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας, της παράδοσης και των ποιοτικών γεωργικών προϊόντων των αγροτικών περιοχών, καθώς και στη σύνδεση τουρισμού και πολιτισμού με τον πρωτογενή τομέα και το περιβάλλον.

4. Ωστόσο, στο ΠΑΑ προβλέπεται και μία σειρά από μέτρα χρηματοδότησης δημοσίων επενδύσεων που συμβάλλουν στη στήριξη της επιχειρηματικότητας στις αγροτικές περιοχές. Ενδεικτικά, αναφέρεται το πρόγραμμα για την ενίσχυση ευρυζωνικών υποδομών σε αγροτικές περιοχές, στις οποίες δεν υπάρχει πρόσβαση σε υπηρεσίες διαδικτύου, συνεισφέροντας στην άρση του απομονωτισμού των περιοχών αυτών, καθώς και στην πρόσβαση των κατοίκων τους σε γνώση, πληροφορίες και υπηρεσίες με το μικρότερο δυνατό κόστος. Η αναβάθμιση των ευρυζωνικών υποδομών είναι προϋπόθεση για την ανάπτυξη εφαρμογών, όπως e-health, e-learning, e-inclusion, για την εξυπηρέτηση του πολίτη και των επιχειρήσεων στις συναλλαγές τους με το κράτος, αλλά και για την επέκταση του ηλεκτρονικού εμπορίου που μπορεί να αποτελέσει ένα ακόμα μέσο ενθάρρυνσης της επιχειρηματικότητας.

Επίσης, στην ίδια κατεύθυνση στοχεύουν και οι παρεμβάσεις δημοσίου χαρακτήρα που υλοποιούνται κυρίως μέσω του LEADER και αφορούν στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και αγαθών και στη δημιουργία υποδομών, που ενθαρρύνουν δράσεις κοινωνικής αλληλεγγύης και ενημέρωσης και διευκολύνουν την πρόσβαση των κατοίκων της υπαίθρου στην επιχειρηματικότητα και την απασχόληση, με κοινωνικές υπηρεσίες και υποδομές για τη δημιουργική απασχόληση και φροντίδα ηλικιωμένων – παιδιών – ατόμων με ειδικές ανάγκες, την ιατροφαρμακευτική φροντίδα και περίθαλψη, τη συμβουλευτική υποστήριξη σε γυναίκες και άνεργους, και με περιβαλλοντικές δραστηριότητες και ευαισθητοποίηση, εξυπηρέτηση πολιτών και πρόσβαση σε ΤΠΕ.

Μέσω του ΠΑΑ 2014-2020 έχουν εγκριθεί και χρηματοδοτούνται με 400 εκατ. €, 50 τοπικά αναπτυξιακά προγράμματα LEADER που καλύπτουν χωρικά το σύνολο των αγροτικών περιοχών της χώρας μας και υλοποιούνται από τις Αναπτυξιακές Εταιρίες ΟΤΑ κάθε Περιφέρειας (Ομάδες Τοπικής Δράσης).

Όσον αφορά στη νέα ΚΑΠ, σημειώνεται ότι την 1^η Ιουνίου του έτους 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε τις νέες νομοθετικές προτάσεις για την ΚΑΠ μετά το έτος 2020. Στην παρούσα φάση, οι νομοθετικές προτάσεις εξετάζονται από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ενώ πρόθεση της Επιτροπής είναι η υιοθέτησή τους πριν από τις Ευρω-εκλογές του έτους 2019.

Η νέα ΚΑΠ διατηρεί τις άμεσες ενισχύσεις και την αγροτική ανάπτυξη. Ωστόσο, με τη νέα πρόταση κανονισμού για τα στρατηγικά σχέδια της ΚΑΠ επέρχονται σημαντικές αλλαγές. Η μία αλλαγή αφορά στη μεγαλύτερη επικουρικότητα που παρέχεται στα Κράτη-Μέλη και η δεύτερη στο γεγονός ότι πλέον δεν γίνεται λόγος για πρώτο και δεύτερο πυλώνα αλλά για παρεμβάσεις. Τα στρατηγικά σχέδια της ΚΑΠ που θα εκπονηθούν από τα Κράτη-Μέλη, θα περιλαμβάνουν παρεμβάσεις άμεσων ενισχύσεων, τομεακές παρεμβάσεις και παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης.

Στη βάση των γενικών και ειδικών στόχων της νέας ΚΑΠ, όπως ορίζονται στην πρόταση κανονισμού, παρέχεται μεγαλύτερη ευελιξία στα Κράτη-Μέλη κατά τον σχεδιασμό του στρατηγικού τους σχεδίου για την ΚΑΠ, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες τους.

Τέλος, επισημαίνεται ότι η νέα ΚΑΠ διασφαλίζει ένα εισοδηματικό δίκτυ ασφαλείας για τους γεωργούς, διατηρεί τον προσανατολισμό της ΚΑΠ προς την αγορά, ενισχύει την περιβαλλοντική και κλιματική φιλοδοξία της ΚΑΠ και στηρίζει την προσέλκυση νέων γεωργών στον γεωργικό τομέα, ενώ με τις παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης και τις τομεακές παρεμβάσεις συμπληρώνει την εργαλειοθήκη των Κρατών-Μελών προς την κατεύθυνση διασφάλισης ενός αποδοτικότερου και ανταγωνιστικότερου γεωργικού τομέα.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΡΑΧΩΒΙΤΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Υπ. Οικονομίας και Ανάπτυξης-Γραφείο κ. Υπουργού
2. Υπ. Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
- Γραφείο κ. Υπουργού
3. Βουλευτή κ. Θ. Καραόγλου